

ZNANJE STRANIH JEZIKA KAO BITAN PREDUSLOV ZA USPEŠNU BORBU PROTIV TERORIZMA / KNOWLEDGE OF FOREIGN LANGUAGES AS AN ESSENTIAL PREREQUISITE FOR A SUCCESSFUL FIGHT AGAINST TERRORISM

Stručni članak

Ferdinand Odžakov¹

¹MIT Univerzitet u Skoplju Bulevar 3. makedonske brigade, Republika Sjeverna Makedonija
email: fodzakov@gmail.com

Sadržaj

Poslednja decenija XX-og , kao protekle 23 godine XXI-og veka, karakterisu se konstantnim prisustvom terorističkih pretnji, kako na nacionalnom i regionalnom, tako i na globalnom nivou. Imajući u vidu da je terorizam pretnja kod koje je pre svega, prevencija najvažnija na polju blagovremenog sprecavanja terorističkih aktivnosti, da bi prevencija uopste bila moguća, neophodno je poznavanje jezika koji govore teroristi koje imamo za neprijatelje. Uzaludno je imati u posed informacije o planovima terorističkih aktivnosti, ukoliko ne poznajemo jezik na koji su ti isti planovi napisani. Shodno tome, pred obavestajno-bezbednosne službe nameće se imperativ poznavanja jezika naših aktuelnih, pa i potencijalnih neprijatelja.

Ključne reči: Strani jezici, terorizam, bezbednosno-obavestajne službe

Abstract

The last decade of the twentieth century, as in the past 23 years of the 21st century, is characterized by the constant presence of terrorist threats, both nationally and regionally and globally. Bearing in mind that terrorism is a threat in which prevention is primarily the most important in the field of timely prevention of terrorist activities, in order for prevention to be possible, it is necessary to know the language spoken by terrorists that we have for enemies. It is useless to have information about plans, unless we know the language in which these same plans are written. Consequently, before the intelligence and security services, the imperative is to know the language of our current, and even potential enemies.

Keywords: Foreign languages, terrorism, security intelligence services

1. Terorizam kao savremena pretnja po bezbednost

Terorizam predstavlja najveći bezbednosni problem savremenog društva. To je pojava koja je prisutna u svakodnevnom životu savremenog čoveka. Posедуje viševjekovnu istoriju postojanja, uključujući i najstarije civilizacije. Svakako da su osnovni izvor za pojavu terorizma i opredeljene ambicije i težnje određenih društvenih grupa.

Početkom prve decenije XXI- veka terorističke organizacije su svojom agresivnošću postigle značajan uticaj u narušavanju ne samo nacionalne i regionalne, već generalno i globalne bezbednosti u svetu. To je omogućilo njihovo dalje pregrupisanje, konsolidaciju i značajno omasovljavanje njihovog članstva.

Za ovakvo stanje koje je konstantno u porastu, odgovorne su velike svetske sile, odnosno najmoćnije svetske države koje imaju dvostruke standarde i apsolutno neozbiljno shvatanje određenih terorističkih opasnosti, a borbu i sprotivstavljanje savremenom terorizmu otežavaju i nedovoljni materijalni i finansijski kapaciteti savremenih država.

Smatra se da sociološka i kriminološka pojava čine terorizam svojevrsnim neprijateljem svih savremenih država, svedeno koliki je stepen njihovog društveno-ekonomskog razvoja. “Terorizam je generator nasilja ili pretnja nasiljem, s ciljem poprečavanja funkcionisanja vlada, odnosno, društveno-političkog sistema i promovira politička, ideološka ili verska načela totalnog nasilja. Bez razlike sto još uvek u svetu prevladava prisustvo konvencionalnog terorizma, ne sme se zanemariti opasnost i od funkcionisanja nekonvencionalnog, ekološkog i sajber terorizma” (Gacinovic, 2012:17).

Opšto je poznato da se terorizam, a samim time i savremeni terorizam, nikako ne može poraziti korišćenjem samo vojne sile, već je za to potrebno menjanje sveukupnih društvenih odnosa, razvojem demokratije i masovnim pristupom obrazovanju, pri čemu je svakako izuzetno važno poznavanje i drugih jezika, sem maternjeg. Terorizam je specifična pretnja koja kao bitan razlog za svoje postojanje ima i činjenicu da u mnogim državama u svetu (pre svega višenacionalnim), postoje narodi, koji iako žive u istoj zemlji, žive jedni pored drugih, a ne jedni s drugim, što otežava njihovu međusebnu komunikaciju, suživot i međusobno razumevanje. U isto vreme, poznavanje stranih (ili drugih) jezika omogućava i lakše razumevanje drugih naroda, njihovih kultura i kako ličnih tako i kolektivnih težnji

2. Poznavanje stranih jezika kao deo prevencije u borbi protiv terorizma

Da bi država mogla delovati preventivno u sklopu borbe protiv terorizma, neophodno je da raspolaže informacijama o tome koji su razlozi pojave ove vrste ugrožavanja države, a samim tim i njenih građana u celini. Ovakve informacije država, olicetvorena preko najviših predstavnika njenih izvršnih, zakonodavnih i sudskih vlasti, pre svega, dobija zahvaljujući radu njenih obaveštajno-bezbednosnih službi. Navedene informacije su neophodne da bi država mogla, angažovanjem nadležnih institucija, reagirati tako sto bi odstranila uzroke koji mogu motivisati određenu grupu ljudi da upotrebom terorističkih metoda realiziraju svoje određene ciljeve. Poznavanje stranih jezika (u ovom slučaju terorista koje imamo za svoje protivnike), je izuzetno važno ukoliko bismo želeli da budemo imali bar jedan korak prednosti u odnosu na teroriste. Da bi to postigli, moramo raspolagati kvalitetnim, tačnim, celosnim i navremenim informacijama koje se odnose na delovanje terorista. Posedovanje informacija o delovanju

protivnika, omogućiće nam da pravovremeno sprečimo njegove aktivnosti, a samim time i sačuvamo (veliki) broj ljudskih života. Drugim rečima, posedovanje informacija o delovanju protivnika, omogućiće nam da predvidimo njegove naredne aktivnosti, njegove naredne poteze, tako što ćemo biti veoma blizu onome ka čemu streme sve obaveštajno-bezbednosne službe, a to je da preko sposobnosti da predvidimo naredne poteze protivnika, ostvarimo uspeh na području preventive. Ovom prilikom moramo istaknuti da obaveštajno-bezbednosne službe nisu uspešne na polju preventive, odnosno predviđanja sledećih poteza protivnika (terorista) zato što su imale pomoć od neke više sile (duhova, ili svetaca, na primer), a još manje zahvaljujući nekakvom stečenom iskustvu ili dobro izradjenoj prognozi, proračunu. Jednostavno, uspeh na polju preventive nije moguć bez kvalitetnih obaveštajnih informacija.

Poznavanje stranih jezika je neophodno u svim fazama obaveštajno-bezbednosnog rada, tačnije rečeno, predstavlja nezaobilazan segment svih faza obaveštajno-bezbednosnog ciklusa. Da podsetimo, faze obaveštajnog ciklusa su sledeće aktivnosti: planiranje (ili opredeljivanje/definisanje ciljeva tekućih i predstojećih aktivnosti, prikupljanje obaveštajnih podataka, njihova analiza i konačno, ništa manje važno, diseminacija ili distribucija istih do krajnjih njihovih korisnika, svejedno dali je reč o šefovima obaveštajno-bezbednosnih službi, komandantima na bojnopolju ili nosiocima izvršne vlasti (predsednika, premijera i vlade ili vlada država u celini).

Terorističke grupe, odnosno organizacije, su specifične structure u koje se prodire izuzetno teško. To je veoma razumljivo, imajući u vidu koliko je komplikovana procedura da bi neko stekao poverenje terorista i postao član njihove grupe ili organizacije. Samim time, čak i ukoliko je operativac obaveštajno-bezbednosne službe iste nacionalnosti kao i pripadnici određene terorističke organizacije (a samim time i odlično govori njihov jezik), to još uvek nije garancija da neće biti otkriven od strane terorista.

Obaveštajni prodor (infiltracija) u structure određene terorističke grupe je značajno otežan zbog činjenice što su „terorističke grupe male, jedinstvene, disciplinovane, fanatizirane, sa visokim stepenom prakticanja konspirativnosti, visokog stepena bezbednosne svesti, kulture i znanja“ (Kotovčevski, 2004: 168). Dodatnu zaštitu egzistiranja i funkcionisanja terorističkih grupa pruža i činjenica što pri izradi planova njihovog angažovanja, o njihovoj sadržini je upoznat samo mali deo njihovog komandnog kadra, čime se onemogućava, ili barem značajno onemogućava da neko ko ne pripada grupi dodje do informacija o njihovim planovima. Imajući u vidu da u nekim slučajevima terorističke organizacije funkcioniraju na nivou trojke, pri čemu članovi jedne trojke ne znaju za identitet druge, zaštićenost grupe/organizacije postaje dodatno još veća. Treba ovom prilikom podsetiti da je uspeh na prevenciji u borbi protiv terorizma utoliko veći ukoliko se terorističke aktivnosti uopšte ne dese, odnosno ukoliko se sprečavanje terorističkih aktivnosti izvrši još za vreme planirajuće faze. A obaveštajne službe to mogu obaviti jedino ukoliko uspeju u terorističke redove da infiltriraju svog saradnika koji naravno dobro poznaje njihov jezik, ili ukoliko praćenjem njihovih komunikacija dodju do informacija o njihovim planovima. Svakako, obaveštajnoj službi uopšte neće vredeti dobiveni materijali dobiveni praćenjem komunikacija terorista (pre svega metodom SIGINT), ukoliko u realnom vremenu razgovori terorista ne budu prevedeni, za što je obavezno potrebno poznavati jezik kojim govore pripadnici konkretne terorističke grupe.

U obaveštajnom ciklusu, kada je reč o borbi protiv terorizma, neophodno je realizirati sledeće aktivnosti:

Faza 1: infiltracija/prodor obaveštajne službe (svejedno dali je reč o obaveštajcu ili o saradniku obaveštajne službe) u strukturu određene terorističke grupe.

Faza 2: otkrivanje planova o delovanju terorističkih grupa, identiteta članova terorističke grupe, otkrivanje identiteta pripadnika državnog aparata koji su saradnici/pomagači terorista.

Faza 3: prosledjivanje ovako dobivenih informacija do obaveštajne službe, njihova dalja analiza i distribucija/dostavljanje do nadležnih autoriteta države.

Očigledno je da je za svaku od ovih faza obaveštajnog ciklusa neophodno poznavanje jezika pripadnika terorističkih grupa, svejedno dali je reč o izradi planova, prodora u structure terorističkih organizacija, kao i o prikupljanju informacija o delovanju terorista, svejedno dali su informacije dobivene klasičnim obavestajnim radom, ili nekim drugim načinom prikupljanja informacija (SIGINT, OSINT i slicno).

3. Detaljnije obrazloženje vaznosti poznavanja stranih jezika u borbi protiv terorizma

Kako se može obavestajnim radom saznati šta planiraju teroristi? Kako infiltrirati svoje ljude u njihove redove? Kako ubediti bar nekog od terorista da kaže zbogom terorističkom načinu života ? Kako i dali je uopšte moguće ubediti teroristu da postane saradnik obavestajne/bezbednosne službe? To su mnogobrojna i teška pitanja , na koja obavestajno-bezbednosne službe svakodnevno pokušavaju da dodju do odgovora, čime bi opravdale epitet “ beskompromisnog branioca nacionalne bezbednosti države,” I to onog koji se konstantno nalazi na prvoj liniji odbrane.

Zadatak obavestajno-bezbednosnih službi postaje utoliko teži kada je potrebno otkriti planove za izvođenje terorističkih napada od strane onih lica koja nikada nisu bila involvirana u bilo kakvoj terorističkoj aktivnosti, pa sam im time ih obavestajno-bezbednosne službe uopšte nemaju u svojoj bazi podataka kao potencijalne izvršitelje terorističkih dela. Navedeno uveliko otežava njihovo otkrivanje. Da podsetimo, obavestajno-bezbednosne službe ne postoje da bi otkrile počinioc nekog terorističkog čina, već opravdavaju svoje postojanje ukoliko otkriju lica koja se pripremaju da učine teroristički čin. Jednostavno rečeno, obavestajno bezbednosne službe deluju preventivno na polju borbe protiv terorizma i najuspešnije su ukoliko se teroristički napadi nikada ne dese. Cilj obavestajno-bezbednosnog rada nisu samo lica koja su u prošlosti izvršavala terorističke aktivnosti, već i svi oni koji bi potencijalno mogli , u bližoj ili daljoj budućnosti , izvršiti teroristički napad.

No, koliko i da se ulaže u obavestajno-bezbednosne službe, svejedno kakvom tehnikom i ljudskim potencijalom raspolažemo, ne postoji apsolutna obavestajna kontrateroristička zaštita. Kad vec znamo da je tako, onda nam bar prioritet mora biti nastojanje da potencijalna šteta, izražena u ljudskim životima ili materijalnoj/finansiskoj šteti bude što manja odnosno svedena na minimum.

Terorizam je pretnja po nacionalnu bezbednost države , a to znači i pretnja po sve vrednosti i atribute koji jednu državu čine državom. Pretnja koja ni u kom slučaju ne može biti upoređena sa bilo kojom drugom pretnjom. Naravno da borba protiv terorizma nije jedini zadatak postavljen pred obavestajno-bezbednosne službe, svejedno o kojoj se državi radi. Ali je zato sigurno da je to najteži zadatak u poredjenju sa bilo kojom drugom pretnjom, koja je u okvirima nadležnosti obavestajne/bezbednosne službe (dalje u tekstu: “službe”).

Da bi obaveštajno-bezbednosne službe mogle biti bar korak napred u odnosu na teroriste, moraju imati informacije o planovima njihovih aktivnosti. Svedjedno dali su ti planovi verbalni ili pismeni, pripadnici službi (svedjedno analitičari ili operativci) moraju poznavati jezik pripadnika terorističke organizacije koju imaju za protivnika .

Znanje jezika protivnika (u ovom slučaju terorista) je neophodno da bi se otkrio identitet lica koja participiraju u opredeljenom terorističkom zagovoru. Mora se saznati i koji je sadržaj , odnosno cilj tog zagovora. Podsetimo se , primarni zadatak službi je prevencija, ili drugačije receno, biti najmanje jedan korak prednosti u odnosu na teroriste i njihove planove, tako da teroristički zagovor ostane samo na hartiji i ne bude realizovan uopšte.

Teroristi žele da prouzrokuju strah, paniku i da time privuku pažnju javnosti, ne samo na lokalnom i regionalnom, već i na globalnom nivou. Da bi to postigli, oni izvršavaju napad na objekat ili lica, Naravno, u velikom broju slučajeva, objekti odnosno subjekti napada nisu oni kojima se šalje određena poruka, odnosno zahtev, već su to vlade jedne ili više zemalja.

Šta bi bila uloga obaveštajnih službi u odnosu na gorenavedeno? Postoji više opcija.

Ukoliko je dobijena informacija da će pri organizovanju (izvodjenju) određenog masovnog skupa biti izveden teroristički napad, najbolje rešenje za sprečavanje neželjenih posledica jeste da taj skup bude odložen ili da bude organizovan na drugoj lokaciji, na kojoj će nadležne institucije biti u mogućnosti da obezbede veću bezbednost građanima.

Aktivnosti terorista u početnoj fazi, fazi planiranja, su izuzetno konspirativne, a s ciljem da bi mogli iznenaditi svoje protivnike, pre svega obaveštajne službe. Otkako bi uspeji (ukoliko uspeju) izvršiti teroristički napad, teroristi maksimalno nastoje dobiti pažnju medija i uopšte se ne dvoume da ubrzo i preuzmu odgovornost za izvršenje napada. U stvari, oni se “ hrane” od straha nedužnih ljudi, kao i od želje da budu u centru pažnje celokupne javnosti.

Sa druge strane, obaveštajne službe u svojoj borbi protiv terorizma konstantno nastoje sačuvati konspirativnost. Koji je razlog što i u slučaju da uspeju sprečiti određeni teroristički napad i da uspeju uhapsiti manji ili veći broj pripadnika određene terorističke organizacije , obaveštajci ne šalju saopštenja za javnost , kao što to u slučaju uspeha čine teroristi? Razloga ima više, ali ovom prilikom ćemo navesti najvažniji: da ne bi doveli u opasnost svoj izvor informacija zahvaljujući kome teroristi nisu uspeji u svojim namerama, ili bolje rečeno, saradnika obaveštajne službe koji je infiltriran u redove terorističke organizacije.

Imajući u vidu koliko su zatvorene terorističke organizacije i koliko je teško izvršiti infiltraciju u redove terorista (a posebno kada su oni druge nacionalnosti i govore drugim jezikom , različitim u poredjenju sa pripadnicima obaveštajne službe) , a samim time i koliko je teško doći do pravovremene i tačne obaveštajne informacije koja se odnosi na izvršenje terorističkih napada, mora se prihvatiti činjenica da ovakva vrsta obaveštajnih informacija nam neće baš uvek dostupna. To dodatno povećava značaj koliko je važno za obaveštajne službe imati svog operativca ili saradnika u redovima terorističke organizacije koju imaju za svog protivnika, koji govori jezik pripadnika te iste terorističke organizacije.

Teroristi, kao i svi drugi ljudi, moraju biti u pokretu, da se sreću i komuniciraju sa drugim ljudima. Za taj njihov život, za to njihovo delovanje , hteli to ili ne, moraju imati nekakav identitet, svedjedno istinski ili lažni. Da ne bi privlačili pažnju svojih protivnika, pre svega obaveštajnih službi, i oni moraju govoriti jezikom okoline u kojoj deluju i u koju se moraju infiltrirati i svojim vanjskim izgledom, što dodatno predstavlja izazov za obaveštajne službu u naporima da blagovremeno identifikuje teroriste.

Dobar obaveštajni analitičar, da bi bio u uspešan u izvršavanju svojih zadataka pri izradi kvalitetnih analiza koje se tiču delovanja terorističkih organizacija, mora osim svog maternjeg jezika imati dobro poznanje ne samo i nekog od važnijih, većih svetskih jezika (na primer, engleski, nemački, francuski, mandarinski kineski), već i nekih drugih jezika, kao arapski, paštu ili baskijski, na primer), ako je reč o španskoj obaveštajnoj službi. To bi mu omogućilo da ima pristup većem broju relevantnih informacija, što je odličan preduslov za izradu kvalitetnije obaveštajne analize. Svaka informacija, svejedno koliko bila kvalitetna i puna detalja, postaje apsolutno bezvredna ne samo ukoliko je ne dobijete na vreme, već i ukoliko ne poznajete dobro jezik na kome je napisana, ili na kome je izrečena, ukoliko je reč o audio materijalima. A nekada čak i to nije dovoljno, ukoliko ne poznajete određeni dijalekt ili idiome jezika kojim se služe teroristi.

Kako još obaveštajni analitičari mogu doprineti u odnosu na smanjivanje posledica aktivnosti i delovanja terorista?

Američki obaveštajni analitičari su 1996 godine predvideli, na osnovu dobivenih obaveštajnih informacija od svojih operativaca, da postoji veliki rizik po bezbednost pripadnika armije SAD koji su locirani u Saudijskoj Arabiji (Kurth & Ludes, 2009:118). Američkim oružanim snagama je bilo naredjeno da pojačaju bezbednosne mere (postavljanjem adekvatnih bebednosnih prepreka, bezbednosnih stubova, barikada i slično), s ciljem da naprave neostvarljivim ili teško izvodljivim eventualno planirani teroristički napad. Teroristički napad u organizaciji neke islamističke grupe nakon nekog vremena je ipak bio izvršen upotrebom kamiona punim eksploziva, pri čemu je poginulo 19 američkih vojnika. I pored ovog gubitka u ljudskim životima američke vojske koji uopšte nije za potcenjivanje, imajući u vidu i da je gubitak samo jednog ljudskog života nenadoknadiv, analitičari su, prema kasnije izradjenim prognozama ipak odigrali značajnu ulogu u ovom slučaju. Iz razloga što ukoliko analitičari nisu upozorili da postoji velika verovatnoća od izvršenja terorističkih napada na vojne kapacitete američkih oružanih snaga, ne bi bile uvedene dodatne bezbednosne mere na ulazu u američku bazu, tako što bi kamion-bomba uspeo da dublje prodre u bazu, pri čemu bi broj poginulih vojnika sigurno bio višekratno veći. Svejedno dali su obaveštajne informacije o predstojećem terorističkom napadu analitičarima dobivene metodom HUMINT ili SIGINT, poznavanje jezika koji govore teroristi je odigralo važnu ulogu u tome da budu umanjene posledice izvršenog terorističkog napada.

Znanje stranih jezika na području borbe protiv terorizma je potrebno i kada su u pitanju viši, pa i najviši autoriteti, kako u okvirima konkretne obaveštajne službe, tako i na nivou drugih nadležnih autoriteta. Za uporedbu, kada ja reč o znanju konkretnog stranog jezika na nivou obaveštajca operativca ili analitičara, isto mora biti besprekorno, jer ukoliko operativac ne zna besprekorno dobro jezik terorista među koje je infiltriran, teroristi ga lako mogu detektirati a s tim i likvidirati ga. Ukoliko analitičar ne poznaje besprekorno jezik na kojem je napisana dobivena obaveštajna informacija, neće moći izraditi kvalitetnu i potpuno tačnu analizu na osnovu koje bi bile predložene određene protivterorističke mere i aktivnosti. Sa druge strane, kada operativci i analitičari besprekorno poznaju jezik terorista, njihovim u hijerarhiji najvišim pretpostavljenima i neće biti potreban baš najviši stepen poznavanja stranih jezika kada budu trebali razmeniti obaveštajne podatke o delovanju terorista sa svojim "pandanima" u partnerskim inostranim obaveštajnim službama, već taj nivo može biti samo solidan, koliko bi realno bilo dovoljno da ta komunikacija bude uspešna.

3. Problemi u borbi protiv terorizma - posledica nepoznavanja stranih jezika

Moramo priznati da je rad kako obaveštajnih operativaca, tako i analitičara na području borbe protiv terorizma izuzetno težak, naporan i obiman posao u kome se mogu pojaviti sledeći problemi:

- Analitičari obaveštajnih službi u kratkom vremenskom roku dobijaju obiman materijal, svedeno u kakvom je obliku (pismena obaveštenja, fotografije, audio ili video snimci, ali isti nisu od velike koristi ako analitičari ne razumeju jezik na kojemu su materijali napisani, odnosno jezik na kome se govori na audio ili video snimcima. Ujedno, možete li infiltrirati operativca obaveštajne službe u određenu terorističku organizaciju, ukoliko on besprekorno ne govori jezik koji govore pripadnici te terorističke organizacije?!
- Drugi problem proizlazi iz predhodnog, a odnosi se na to da zbog nedostatka dovoljno kvalitetnog personala, neretko se dešava da u određenim slučajevima personal obaveštajne službe (posebno u slučaju neke neplanirane, vanredne aktivnosti) bude dodatno angažovan da pomogne kolegama iz drugih organizacionih jedinica službe. U međuvremenu pristiže obaveštajna informacija (svedeno dali je reč o pisanom materijalu, audio ili video snimku), koju baš tada nema ko da prevede na razumljiv jezik (zbog toga što je personal angažovan na nekom drugom, vanrednom zadatku), pa isti završava u nečijoj fioci, da bi se dao na prevod tek onda kada se vanredni zadatak bude završio.
- Treći problem, koji samo nadopunjava predhodna dva, jeste nemogućnost ili nesposobnost da se mnoštvo dobijenih obaveštajnih materijala podredi po prioritetu. Uopšte ne ulazimo u to dali je to zbog nedostaka iskustva, ili zbog nemanja dovoljno personala, kako u odnosu na njihov kvantitet, tako i u odnosu na njihov kvalitet.

I kao rezime, operativa i analitika u delu obaveštajnog rada čiji je zadatak borba protiv terorizma je puno senzitivnija oblast u poredjenju sa analitikom i operativom obaveštajnog rada čiji je predmet interesa neka druga vrsta pretnje (na primer, privredni kriminal). Razlog je što uspešnost operativaca da dodju u posed kvalitetnih informacija o delovanju terorista, kao i analitičara da zahvaljujući tim informacijama izvuku zaključke o predstojećim terorističkim napadima, su najbolja garancija da će potencijalni teroristički napadi biti sprečeni.

Neophodan preduslov navedenom je odlično poznavanje stranih jezika.

U cilju dodatnog elaboriranja kako odstraniti sve detektovane probleme u obaveštajnom radu u okviru borbe protiv terorizma, obaveštajne službe jednostavno moraju, ukoliko žele da ostvare uspeh u borbi protiv terorizma, konstantno izvršavati beskrajni, večni proces prikupljanja, analize, izvodjenja zaključaka, izrade izveštaja i odgovora.³⁵ Ovaj proces (CACRR) je definisan na sledeći način:

- “ Prikupljanje obaveštajnih informacija koje se odnose na terorizam iz svih raspoloživih izvora.

³⁵ Ovaj proces je u terminologiji američkih obaveštajnih službi poznat kao CACRR (collect, analyze, conclude, report and respond, ili u prevodu prikupljanje, analiza, zaključci, izveštaji i odgovori)

- Analiza dobivenih informacija i njihova obrada/pretvaranje u indikatore/pokazatelje u logičkoj nizi, seriji.
- Izvodjenje zaključaka u odnosu na to koje bi bile sledeće aktivnosti terorista.
- Pravovremeno i brzo prosledjivanje izradjenog obaveštenja po komandnoj liniji.
- Izvodjenje adekvatnog odgovora u odnosu na detektiranu terorističku pretnju, bez obzira dali će biti upotrebljene protivterorističke jedinice za eliminiranje terorista ili će biti upotrebljene antiterorističke mere kojima će se povećati bezbednost i zaštita lica i objekata od eventualnog terorističkog napada”(Kurth&Ludes, 2009:225).

Sasvim je izlišno verujem i ovom prilikom ponoviti da je za sve navedene aktivnosti onavezno poznavanje stranih jezika.

Zaključci

Polazna osnova za pisanje ovog rada je bila opšta hipoteza da je poznavanje stranih jezika veoma važno za uspešnu borbu protiv terorizma . Terorizam , kao asimetrična pretnja po nacionalnu bezbednost svih zemalja u svetu, nalaže veoma specifične kvalifikacije pripadnika obaveštajnih službi, da bi mogli biti uspešni u borbi protiv najvećeg zla današnjice, a to je svakako terorizam.

Poznavanje stranih jezika, u ovom slučaju jezika kojim govore terorističke organizacije koje imamo za svoje protivnike, je izuzetno važno za pripadnike obaveštajne službe čiji je zadatak upravo borba protiv terorizma. Ova kvalifikacija (poznavanje stranih jezika) je neophodna u svim etapama borbe protiv terorizma : prevenciji, reakciji, planiranju, rukovodjenju, kontroli, koordinaciji i saradnji.

Besprekorno poznavanje stranog jezika u okvirima obaveštajnih službi je na dva nivoa, i to : kod rukovodećih kadrova u obavštajnim službama je reč;, pre svega, o poznavanju nekog od vodećih svetskih jezika kao što su :engleski, francuski, nemački), na kome će lideri obaveštajnih službi u direktnoj komunikaciji sa liderima inostranih službi razmenjivati podatke koji se odnose na delovanje terorističkih organizacija. Svakako da stepen poznavanja stranih jezika kod lidera obaveštajnih služba ne mora da bude savršen, ali je poželjno da bude bar na onom nivou koji neće prouzrokovati nikakve nejasnoće u međusobnoj komunikaciji (M.Jordanov, 2008:72).

Kada je reč o pripadnicima obaveštajnih službi na srednjem i na nižem nivou, u ovom slučaju postoje dve kategorije:

- (1) analitičari koji imaju pristup obaveštajnim podacima o delovanju terorista (svejedno dali su dobijeni disciplinama HUMINT, SIGINT, pa čak u upotrebu satelita) moraju , osim nekog od najvećih svetskih jezika poznavati i neki od jezika koji, hipotetički, govore teroristi (bez nikakvog prejudiciranja, arapski, paštu, baskijski, korzikanski i dr.).
- (2) Što se tiče obaveštajnih operativaca koji se trebaju infiltrirati u strukturu terorističke organizacije, svakako da je pred njima imperativ za odlično, besprekorno poznavanje jezika koji govore teroristi, tako da ukoliko nisu iste nacionalnosti sa teroristima obaveštajci moraju poznavati jezik terorista na nivou kao da im je to maternji jezik.(M.Jordanov, 2008:73).

Znanje stranih jezika je jedan od glavnih stubova uspešnosti u radu obaveštajnih službi, pre svega na polju borbe protiv terorizma. Verovatno nećemo uopšte pogrešiti i ako kažemo da je bez znanja stranih jezika sasvim izlišno postojanje obaveštajnih službi.

Svake godine evidentno je da svake godine vodeće obaveštajne službe u svetu sve više ulažu u izgradnju sopstvenih kapaciteta za obuku stranih jezika za potrebe svog personala, a po uzoru na njih to sve više rade i obaveštajne službe manjih zemalja.

Nije uzalud rečeno: Quot linguas calles tot homines vales. Koliko jezika znaš, toliko ljudi vrediš.

Bibliografija

1. D-r Mitko Kotovčevski, Borba protiv terorizma, Makedonska civilizacija, Skopje, 2004
2. Gaćinović Radoslav, “Oblici savremenog terorizma,” Institut za političke studije, Beograd, 2012
3. Audrey Kurth and James Ludes, Napad na terorizmot, Elementi na grandiozna strategija, Razuznavanje, Paul P. Pillar, Nampres, Skopje, 2009
4. Marko Jordanov, Službe bezbednosti, Koliko znanje stranih jezika doprinosi borbi protiv terorizma, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 2008